

CUPRINS

I. TEORIE ȘI METODĂ. FAMILIA ȘTIINTELOR ETNOLOGICE. INSTRUMENTELE DE LUCRU

I.1. ETNOLOGIA, CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA TRADIȚIONALĂ, FOLCLORUL

*Numeroase semne de întrebare și necesarele, obligatoriile,
răspunsuri* 9

I.2. CULTURA TRADIȚIONALĂ ȘI CERCETĂTORII EI. DE LA ÎNCEPUTURI PÂNĂ ÎN ZILELE NOASTRE

 15

I.2.1. Introducere în istoria folcloristicii, a etnografiei și a
științelor despre arta popular-tradițională, a celorlalte
secțiuni ale familiei științelor etnologice. Precursorii 20

I.2.2. Constituirea etnologiei ca știință modernă, autonomă,
de sine stătătoare 22

I.2.3. Etnologia științifică românească modernă 24

I.2.4. Folcloristica, etnografia și etnologia românească
contemporană 25

I.3. CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA TRADIȚIONALĂ – COMPONENTĂ FUNDAMENTALĂ A CULTURII ȘI CIVILIZAȚIEI NAȚIONALE

 28

I.3.1. Arhiva documentar-istorică 30

I.3.2. Arhiva „vie” 32

I.4. FAMILIA ȘTIINTELOR ETNOLOGICE

 33

I.5. INSTRUMENTELE DE LUCRU ALE ETNOLOGIEI

 41

Bibliografia 43

Dicționarele speciale 46

Scrisori și documente 47

Edițiile critice sau științifice 47

Ediții monografice 47

<i>Studii cu caracter monografic</i>	48
<i>Tipologii și corpus-uri de texte</i>	48
<i>Antologii de texte</i>	49
<i>Lucrările de sinteză</i>	50
<i>Dicționarul limbii române</i>	51

II. ETNOGRAFIA POPORULUI ROMÂN

Preliminarii metodologico-teoretice	52
<i>Așezările</i>	56
<i>Gospodăria</i>	58
<i>Locuința sau casa</i>	58
<i>Ocupațiile</i>	60
<i>Uneltele. Industria casnică. Meșteșugurile. Instalațiile tehnice țărănești</i>	61

III. ETNOLOGIA ȘI FOLCLORUL SĂRBĂTORILOR ȘI AL OBICEIURILOR TRADIȚIONALE

III.1. SĂRBĂTORILE DE PESTE AN. <i>Ciclul calendaristic</i>	64
III.1.1. Sărbătorile de Crăciun și de Anul Nou. Manifestări ce stau sub semnul unic, sub marele și solidul acope-rământ al religiosului	64
A. <i>Sărbătorile Crăciunului și ale Anului Nou</i>	65
<i>Colindatul cu măști</i>	67
<i>Colindatul copiilor</i>	67
<i>Colindatul propriu-zis. Clasificarea tematică a colindelor</i>	68
<i>Dansul ritual-ceremonial cu funcție de colind</i>	69
B. <i>Umblatul cu plugul și Plugușorul. Plugulețul. Semănatul</i>	70
III.1.2. Sărbătorile de peste an	
<i>Moșii</i>	75
<i>Paparudele</i>	76
<i>Caloianul</i>	76
<i>Călușul și călușarii</i>	76
III.2. OBICEIURI DIN CICLUL FAMILIAL, AL VIETII OMULUI	77

<i>Obiceiurile sau riturile de inițiere și de trecere</i>	77
<i>Nașterea</i>	77
<i>Nunta</i>	79
<i>Înmormântarea</i>	80
<i>Înmormântarea fără chip sau Înmormântarea seacă</i>	82
<i>Rituri de trecere intermediare</i>	111

IV. **FOLCLORUL**. Literatura populară, literatura orală, literatura folclorică

IV.1. CONCEPTUL DE FOLCLOR ȘI EVOLUȚIA LUI	115
IV.2. CARACTERE SPECIFICE ALE LITERĂTURII POPULARE. CONSECINȚE ASUPRA TEXTULUI FOLCLORIC	123
<i>Caracterul tradițional</i>	123
<i>Caracterul colectiv</i>	124
<i>Caracterul anonim</i>	126
<i>Caracterul sincretic</i>	126
<i>Caracterul oral</i>	127
<i>Caracterul istoric</i>	128
IV.3. OBICEIURILE – FOLCLORUL OBICEIURILOR	129
IV.4. UNIVERSUL MAGICO-RELIGIOS. VRĂJI, FERMECE ȘI DESFACERI. DESCÂNTECUL ȘI DESCÂNTATUL	132
IV.5. LITERATURA AFORISTICĂ ȘI ENIGMATICĂ	135
<i>Proverbele și zicătorile</i>	135
<i>Ghicitoarea sau cimilitura</i>	136
IV.6. PROZA POPULARĂ	136
<i>Legenda</i>	137
<i>Basmul</i>	141
<i>Snoava</i>	144
<i>Povestirea</i>	144
IV.7. CÂNTECUL BĂTRÂNESC SAU BALADA POPULARĂ	145
IV.8. LIRICA POPULARĂ SAU CÂNTECUL PROPRIU-ZIS	154
<i>Cântecul despre cântec</i>	157

<i>Doina</i>	158
<i>Dorul</i>	158
<i>Jalea</i>	159
<i>Lirica de dragoste</i>	159
<i>Cântecele erotice</i>	159
<i>Cântecele de jale</i>	160
<i>Cântecele despre soartă</i>	160
<i>Cântecele sociale</i>	160
<i>Cântecele haiducești</i>	160
<i>Cântecele profesionale</i>	160
<i>Cântecele satirice și umoristice</i>	160
<i>Cântecele de pahar</i>	160
<i>Cântecele despre natură</i>	160
<i>Cântecele de cerșit</i>	160
<i>Cântecele de militărie și război sau folclorul taberei militare</i>	160
BIBLIOGRAFIE	161

© Editura Fundației *România de Măine*, 2008

Editură acreditată de *Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului prin
Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DOBRE, ALEXANDRU

Etnologie și folclor românesc / Alexandru Dobre -București:
Editura Fundației *România de Măine*, 2008

ISBN: 978-973-163-291-9

39(498)

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă și se pedepsește conform legii.

Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului revine exclusiv autorului/autorilor.